

Sparekassernes Datacenter 1963-1988

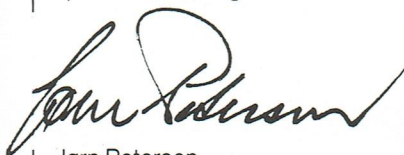
Jubilæumsskrift

25 år er ingen alder

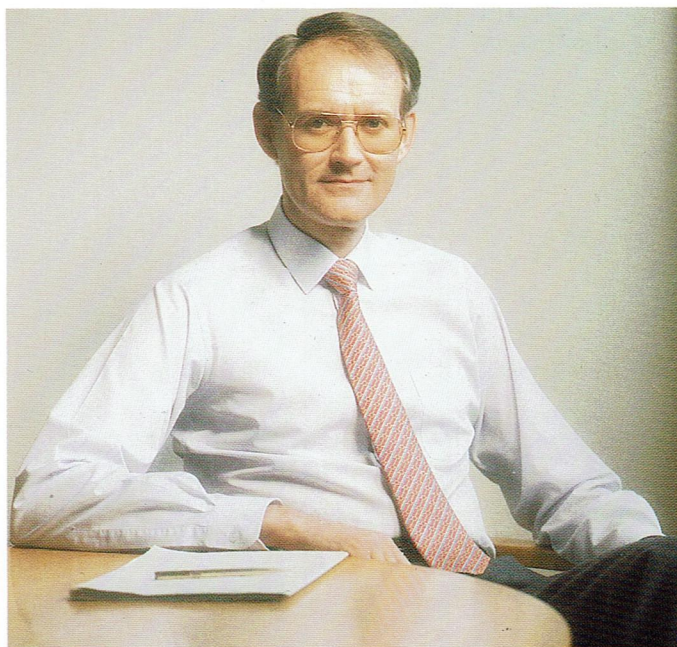
... og alligevel er der sket en rivende udvikling, siden sparekasserne i 1963 besluttede at etablere det samarbejde, der siden er blevet til SDC. Anvendelsen af edb er stadig blevet udvidet, og den tekniske udvikling er gået frem med stormskridt.

Med dette jubilæumsskrift vil vi fortælle træk af sparekassernes og SDC's første 25 år med edb. Det har været en resultatrig tid, der har afspejlet sparekassernes aktive rolle i samfundet - det samfund, hvis udvikling vi også har illustreret for at placere vore aktiviteter i et større perspektiv.

Men vi har ikke alene villet fortælle historien om de 25 år. Jubilæet er et øjebliksbillede af en dynamisk udvikling; en status over aktiviteter, hvoraf mange rækker frem på den anden side af år 2000. Derfor håber vi, at "historien" i lige så høj grad bliver læst som en introduktion til fremtiden, - en fremtid, som indebærer store opgaver og udfordringer for sparekasserne og SDC.

Jørn Petersen
administrerende
direktør

Sparekasserne går sammen om edb

Da soldat Niels Hansen og væverpige Kirsten Jacobsdatter i 1810 henvendte sig som kunder i Danmarks første sparekasse, gjorde de sig næppe tanker om den udvikling, de var med til at starte. Det var ikke mindst kunder af deres type med enkle behov for ind- og udlån, der 150 år senere førte til, at sparekasserne oprettede et center for databehandling, SDC.

I de første 130 år af sparekassernes historie var der dog tale om en beskeden udvikling. Ganske vist steg antallet af sparekasser voldsomt frem til århundredeskiftet, men arbejdsopgaverne forblev stort set de samme, og bogføringen kunne klares i hånden.

Behov for teknik

Først i sidste halvdel af 1940'erne meldte kravene til tekniske hjælpemidler og rationalisering sig for alvor. Kontomassen var på dette tidspunkt vokset betydeligt, og bogføringen havde fået et omfang, som gjorde pen og blæk utilstrækkelig.

Rationaliseringen kunne i første omgang klares med kasse- og bogføringsmaskiner, men allerede i slutningen af 50'erne blev der brug for mere avanceret og effektiv teknik.

Edb var en nærliggende løsning. Problemet var blot, at datakraft var så dyr, at den enkelte sparekasse ikke magtede at anskaffe sit eget anlæg. På baggrund af en indstilling fra Teknisk Udvalg under Sparekasseforeningen besluttede sparekasserne derfor at gå sammen om fælles edb-anlæg. Hermed var grundlaget for SDC skabt.

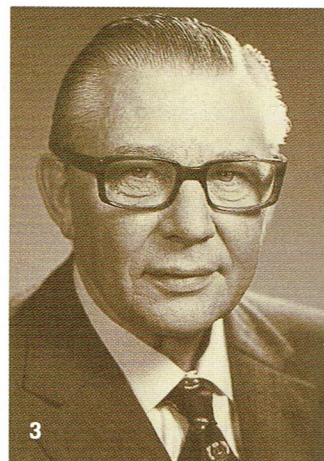
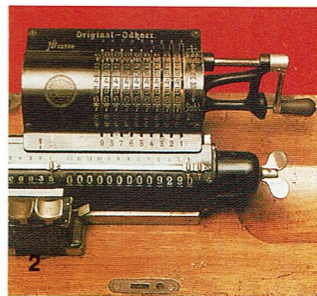
Først centraler - nu center

Den 26. marts 1963 indviedes Sparekassernes Datacentraler. Et flot og optimistisk navn for en forening, der endnu kun omfattede 4 medarbejdere og 2 skriveborde i en lånt frokoststue. Men også et velvalgt navn. Medarbejderstaben voksede støt, og stadig flere sparekasser sluttede sig til. I 1964

åbnede den første central i København, i 1966 fik også Århus en central, og i 1967 fulgte Odense efter.

Med indførelsen af online i 1973 blev de regionale centraler overflødige. Databehandlingen blev i første omgang samlet i København og senere i Ballerup. Udflytningen til Ballerup skete i 1978, og samtidig ændrede SDC navn fra Sparekassernes Datacentraler til Sparekassernes Datacenter. Hermed var der skabt et moderne datacenter, som har fået stadig større betydning for sparekasserne.

IKASS

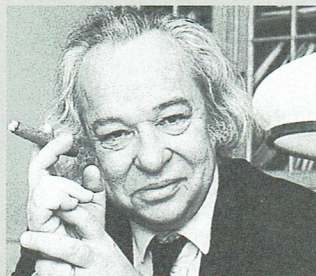

1: Hovedindgangen til SDC's bygninger i Ballerup; bygningerne blev taget i brug i 1978.

2: Den gamle regnemaskine, også kaldet "svingeren," var i mange år et populært værktøj i sparekasserne.

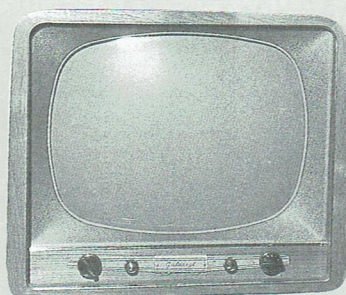
3: En af hovedkræfterne bag oprettelsen af SDC: P.E. Larsen, direktør for Landbostandens Sparekasse og SDC's første bestyrelsesformand.

Erik Kjersgaard

Erik Kjersgaard
mag.art
Museumsdirektør

I 1963 oversteg værdien af industrieksporten for første gang værdien af landbrugs-eksporten. Det tog man som udtryk for, at Danmark fik sit gennembrud som industrination. Det var for resten også det sidste år, der var balance i samhandelen med udlandet.

De "glade 60'ere" var over os, the Beatles fik London til at swinge, og Danmark vandt Melodi Grand Prix med Grethe og Jørgen Ingmanns udførelse af Otto Franckers og Sejr Volmer-Sørensens "Dansevisen". 4.665.474 danskere nød triumfen på 898.012 TV-apparater - alle sort-hvide.

Flere og flere flyttede i parcelhus og købte næsten 100.000 nye biler. En bajer kostede en krone, og et kg oksekød kunne fås for en ti'er. Det var en seddel.

Forbruget steg, og var der penge til det hele? Nogle englændere lettede et posttog for halvtreds millioner kroner: men regeringen Jens Otto Krag fik rynker i panden over stigende lønninger og stigende tilskud til landbruget, og forsøgte sig med en *helbedsløsning* - et nyt, godt ord. Man skelede længselsfuldt mod EF, og folketetinget vedtog *jordlove* for at beskytte dansk ejendom mod udenlandske opkøbere, men vælgerne sagde nej ved den første folkeafstemning her i landet. Krag fandt det ikke morsomt.

Storebælt fik verdens største bilfærge - "Arveprins Knud." Alt blev større - undtagen verden selv, for den blev mindre. Fugleflugtslinjen Rødby-Fehmarn blev åbnet af en konge og en præsident, og Danmark og Tyskland rykkede hinanden nærmere - ikke bare målt i sømil og kilometer. Det kom også os ved, at buddhistiske munke i Sydvietnam brændte sig selv i protest mod regeringen - vi så det i TV, og at USA's sorte sloges for lige ret. En ungdommelig John F. Kennedy besøgte Berlinmuren og råbte "Ich bin ein Berliner!" og vi tænkte, at han var hele den vestlige verdens præsident. Der gik noget i stykker for os det efterår, da han sank sammen i en vogn i Dallas, Texas, dræbt af en snigmorder.

Edb til mange formål

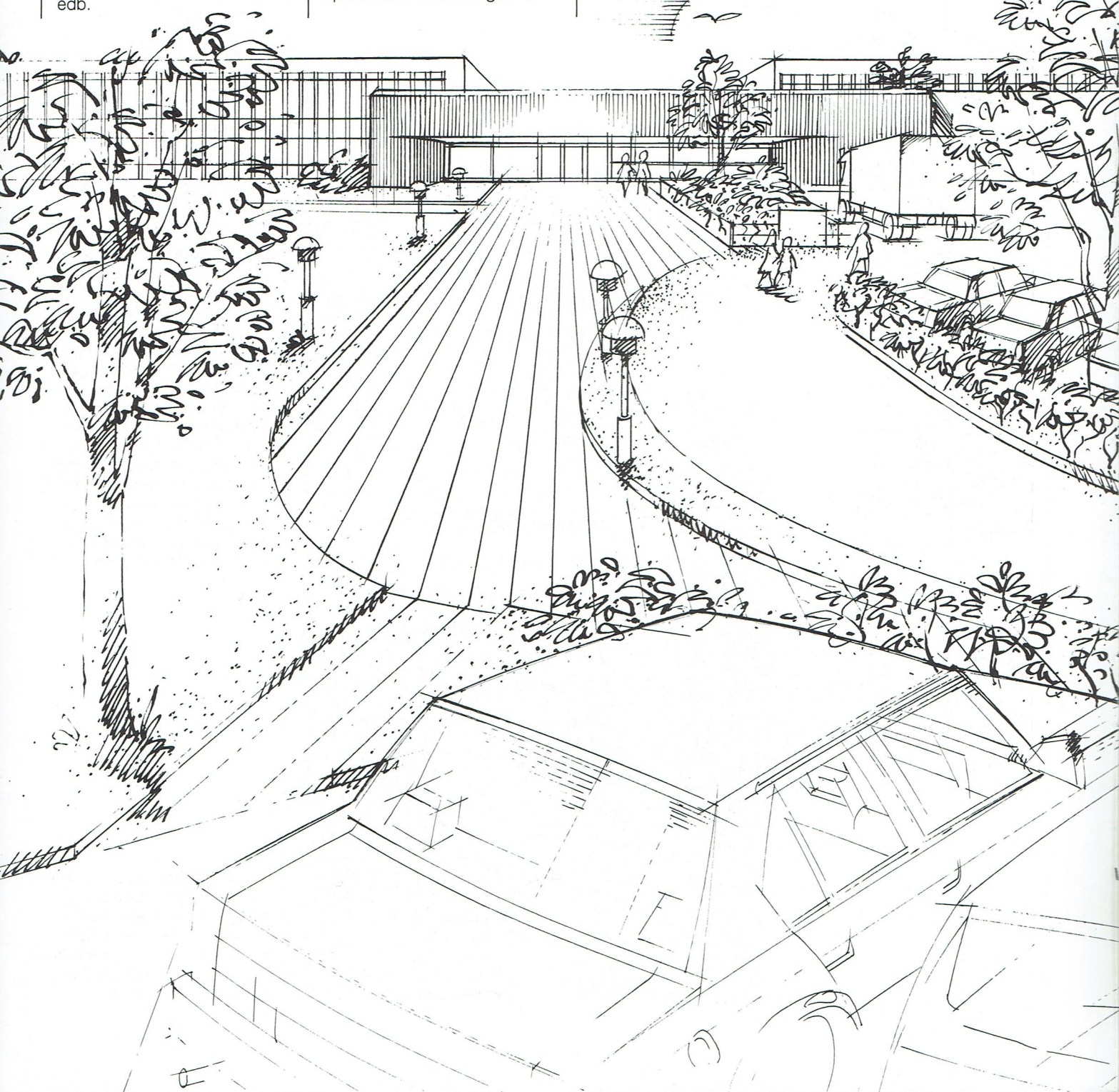
Edb holder omkostningerne nede

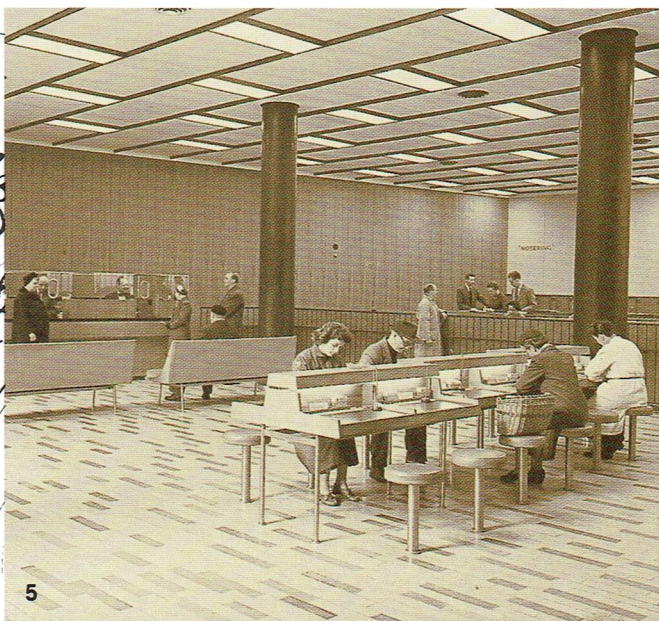
Sparekasserne indførte edb for at rationalisere det tidskrævende manuelle arbejde. Derfor var SDC's første opgaver at udføre bogføring og renteberegning samt at producere kontoudskrifter til kunderne. Især ved rentetilskrivning og -ændringer mærkede sparekasserne de store fordele ved edb.

Også i betalingsformidlingen var der et stort behov for rationalisering. Det startede med systemer til clearing og lønoverførsler, og siden er en række nye systemer kommet til i takt med den hastige udvikling på området.

Edb sparer tid

I midten af 70'erne skiftede sparekasserne deres gamle

kasseapparater ud med moderne online-terminaler. Hermed blev også ekspeditionen ved kassen rationaliseret. Med den nye terminal var kassereren lige så godt stillet, som hvis han havde det centrale edb-anlæg stående ved siden af sig. Uanset om han arbejdede i Gedser eller Skagen. Kasetransaktionerne blev overført automatisk til SDC. Der kom online-saldokontrol, spørgeadgang til kontooplysninger, og fra 1976 kunne kassereren ajourføre bøger blot ved et tryk på en knap.

Endnu et vigtigt skridt blev taget i begyndelsen af 80'erne, hvor sagsbehandlingen blev automatiseret. Det gav sparekasserne helt nye muligheder for hurtig og effektiv kundebejning.

Edb forbedrer indtjeningen

Gennem de første 20 år brugte sparekasserne først og fremmest edb til at holde omkostningerne nede. Dette er stadig vigtigt, men i dag har SDC desuden en stor opgave i at skabe edb-løsninger, der kan være med til at forbedre indtjeningen i sparekasserne. Fra midten af 80'erne har SDC arbejdet med systemer til kontorautomation, rådgivning og markedsføring - et arbejde, der vil fortsætte og få stor betydning for sparekassernes konkurrenceevne fremover.

4 og 5: Indførelsen af edb har i bogstaveligste forstand sat sig spor i sparekasserne: indretningen er blevet mere kundevenlig, og sparekassebogen er blevet mindre og nemmere at håndtere.

I 1963 fik Københavns sporvogne deres dødsdom; men de kørte endnu, og DSB's sidste damplokomotiver hyllede os stadig i røg og damp. Der blev stadig uddelt øretæver i skolerne, og man sagde "De" til folk, man ikke kendte godt. Men noget sneg sig ind, uden at man ligefrem kan stemple det med årstal og dato - cowboybukserne, f.eks. De skulle blive vor tids folke-dragt. Og selv om pornografi stadig var strafbart efter loven, blev ingen dømt for det længere.

Det er 25 år siden - for de unge i dag grå oldtid, for alle over fyrré bare "mands minde." Man husker det klart; men hvornår var det i grunden, vi så de sidste mælkeflasker og det første digitalur? I '64 blev sproget beriget med *moms* og *kildeskat*; men hvornår begyndte vi at tale om *video*, *alternativer*, *ældreklubber* og *deltid*? Det var femogtyve års begivenheder, der skulle præge vor hverdag.

I 1965 sagde Jens Otto Krag på Socialdemokratiets kongres: "Klassekampens tid er forbi!" Fordi arbejderne har vundet? Det mente han utvivlsomt. Men arbejderklassen stagnerede; stik imod alle socialistiske teorier begyndte antallet af krops-arbejdere at falde, medens funktionærgruppen voksede. Automatiseringen bredte sig - ligesom de offentlige ydelser og bureaukratiet.

Klassekampen var forbi - fordi fattigdom i en velstands- og velfærdsstat blev et problem for de få, hvor den før var en plage for de

mange. Fordi arbejdernes mål aldrig var socialisme, men borgerlig levestandard, pænt hjem, fritid nok til at nyde det, mulighed for at få "børnene godt i vej." Snart ville studenterhuen - førhen et privilegium for et fåtal - pryde hver tredje af de nittenårige, og tre nye universiteter ved siden af de to gamle slå dørene op for dem alle. Hvad man skulle med så mange læger, advokater og gymnasie-lærere, glemte man at spørge om.

Så hvorhen nu? spurgte et Socialdemokrati, der havde nået alle mål. Den aldrende, men stadig entusiastiske Julius Bomholt, der nyligt havde søsat sit sidste og kæreste flagskib Kulturministeriet, var ikke i tvivl: videre fremad med de avancerede - kunstnerne! Og det måtte gerne være dyrt. Men 840 slagteriarbejdere i Vejle og lagerforvalter P. Rindal i Kolding stod af. Danmark fik en ny isme: *rindalismen* - den folkelige protest mod statsstøtte til eksperimenterende kunstnere, fup og fiduser for skatteborgernes penge. I Esbjerg og Aalborg var Robert Jacobsens nye jernskulpturer skydeskive for morsomheder og skældsord.

Det blev starten til ti års kryds-og-tværs af protest efter protest og protester mod protesterne, og hvis det ikke var klassekamp, så blev det de unge mod de ældre, provins mod hovedstad, *ligusterfacister* mod *røde lejesvende*, VS mod SF, kvinder mod mænd og Ekstra Bladet - "tør, hvor andre tier" - imod alt.

Det var dengang, det gik op for forældre, at de dårligt nok kunne tale med deres børn, som til gengæld *kommunikerede* storartet indbyrdes og syntes i stand til - instinktivt - at opfange signaler udsendt på særlige bølgelængder fra *provoer* i Amsterdam og *hippier* i San Francisco.

Fra 2 dage til 3 sekunder

Hulstrimler med posten

Med overgangen til edb blev bogføringen centraliseret og automatiseret. Dagens transaktioner blev indkodet på hulstrimler og efter lukketid sendt med posten til SDC, som modtog dem næste dag.

I SDC blev hulstrimlerne indlæst i data-anlægget og bogføringen gennemført. Resultatet i form af bogføringsmateriale og kontoudskrifter til kunderne blev herefter sendt til sparekasserne, som havde det næste morgen - altså 2 dage efter ekspeditionsdagen.

Transmission via telefonnettet

I 1966 indførtes transmission over telefonnettet. Det sparede en hel dag i arbejdsgangen.

Sidst på eftermiddagen kunne sparekasserne overføre dagens hulstrimler via telefonnettet til SDC, hvor databehandlingen blev gennemført under stor hast. Der var fart på i SDC, for arbejdet skulle være færdigt, inden de sidste posttog afgik, så sparekasserne kunne have materialet allerede næste morgen.

Gevinsten på én dag kunne kun opnås, fordi der var for-

holdsvis korte afstande mellem sparekasserne og de regionale datacentre i København, Århus og Odense.

Online erstatter hulstrimlerne

I slutningen af 1960'erne var teknologien moden til online-drift, men der fandtes hverken terminaler eller systemer, som kunne dække sparekassernes behov.

Derfor gik SDC sammen med datacentre for de øvrige nordiske sparekasser om at få udviklet terminaludstyr hos Datasaab. Samarbejdet omfattede også udvikling af basisprogrammel.

De første online-terminaler blev installeret i sparekasserne i 1972, og transaktionerne blev nu overført samtidig med indtastningen. 2400 terminaler i sparekasserne stod i direkte forbindelse med SDC via lukkede ringnet på i alt 40.000 kilometer.

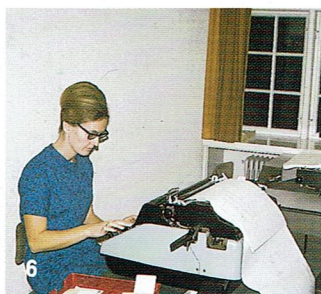
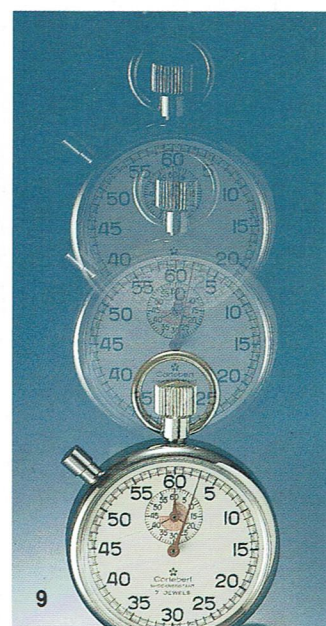
Online-systemet, som blev kaldt TP1, gjorde hulstrimlerne overflødige og banede vejen for automatisk saldokontrol, bogjournføring samt spørgeadgang. Endnu lettere blev det, da SDC i 1977 indførte realtidsopdatering af de vigtigste kontogrupper. Hermed var bogføringshastigheden reduceret fra 2 dage til 3 sekunder.

6: Fra datakommunikationens barndom: indkodning af transaktioner på hulstrimler.

7: Sparekassernes nuværende ekspeditionssystem, TP2, er blandt de største civile online-installationer i Europa. Ca. 8000 terminaler er tilsluttet TP2-systemet, heriblandt ca. 1000 pc'er.

8: Display på terminal i TP1-systemet - sparekassernes første online-system.

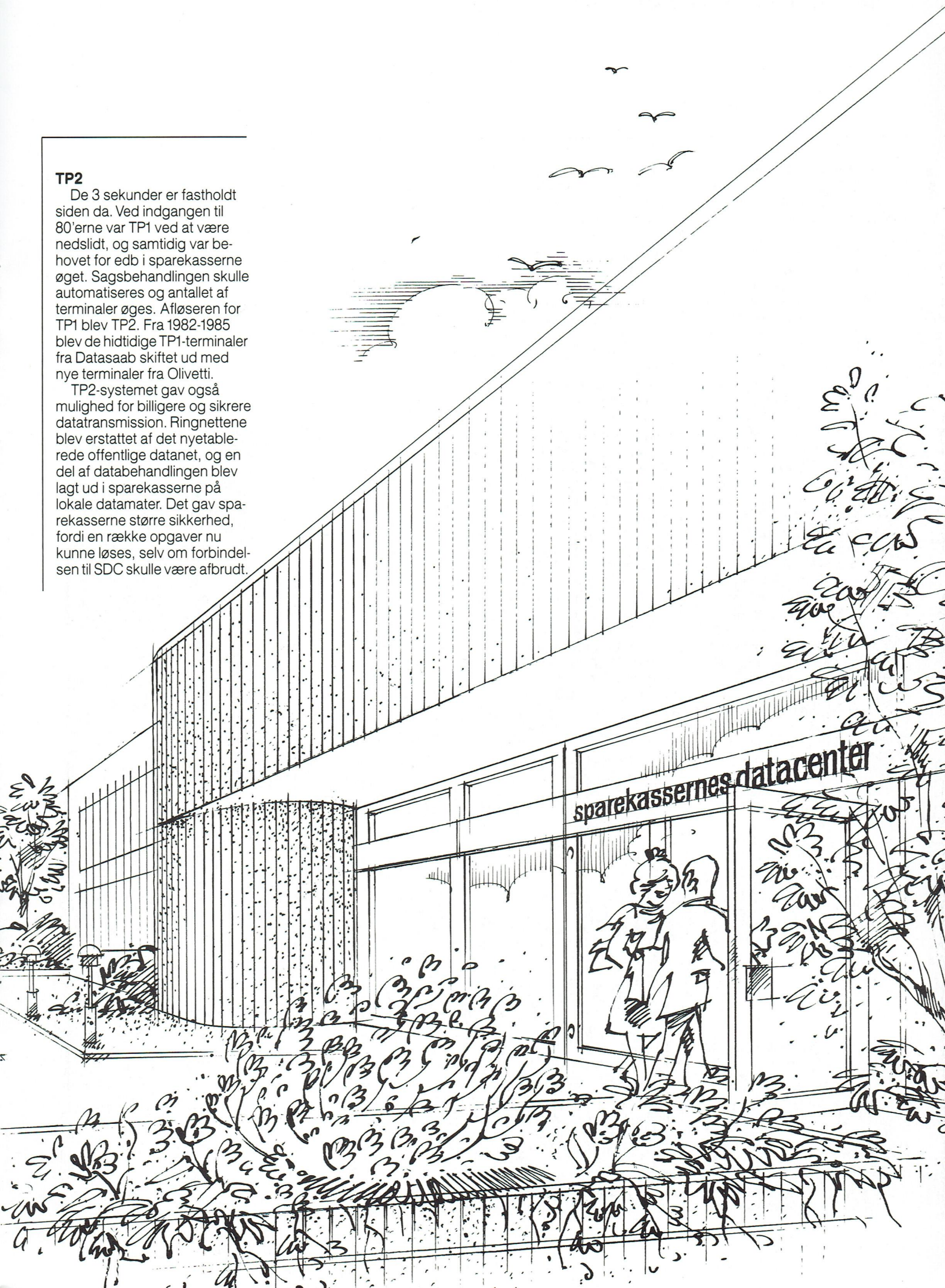
9: Online-transmission og realtidsopdatering har bragt bogføringshastigheden ned på bare 3 sekunder.

TP2

De 3 sekunder er fastholdt siden da. Ved indgangen til 80'erne var TP1 ved at være nedslidt, og samtidig var behovet for edb i sparekasserne øget. Sagsbehandlingen skulle automatiseres og antallet af terminaler øges. Afløseren for TP1 blev TP2. Fra 1982-1985 blev de hidtidige TP1-terminaler fra Datasaab skiftet ud med nye terminaler fra Olivetti.

TP2-systemet gav også mulighed for billigere og sikrere datatransmission. Ringnetene blev erstattet af det nyetablerede offentlige datanet, og en del af databehandlingen blev lagt ud i sparekasserne på lokale datamater. Det gav sparekasserne større sikkerhed, fordi en række opgaver nu kunne løses, selv om forbindelsen til SDC skulle være afbrudt.

Sådan løses opgaverne

SDC er først og fremmest medarbejderne

Medarbejderne er SDC's vigtigste ressource. Det er dem, der sikrer sparekassernes hverdag og fremtid med data-teknikken.

Medarbejderstaben er vokset, i takt med at opgaverne er blevet flere, og omfatter i dag 680 medarbejdere med edb-faglig baggrund, ingeniører, økonomer og ikke mindst sparekasseuddannede medarbejdere. Den brede sammensætning giver en alsidig faglig kompetence, som udbygges gennem videreuddannelse og brug af moderne arbejdsredskaber og -metoder.

Sparekassernes behov er fundamentet

Rammen om datacentrets arbejde afstikkes af SDC og sparekasserne i fællesskab. Gennem et tæt samarbejde i udvalg på alle niveauer afstemmes mål og midler, og i strategier og langtidsplaner fastlægges en udvikling i SDC, der understøtter sparekassernes planer for fremtiden.

SDC lægger stor vægt på at have en smidig organisation, der kan ændre og tilpasse sig i takt med udviklingen i brugernes behov.

Fingeren på pulsen

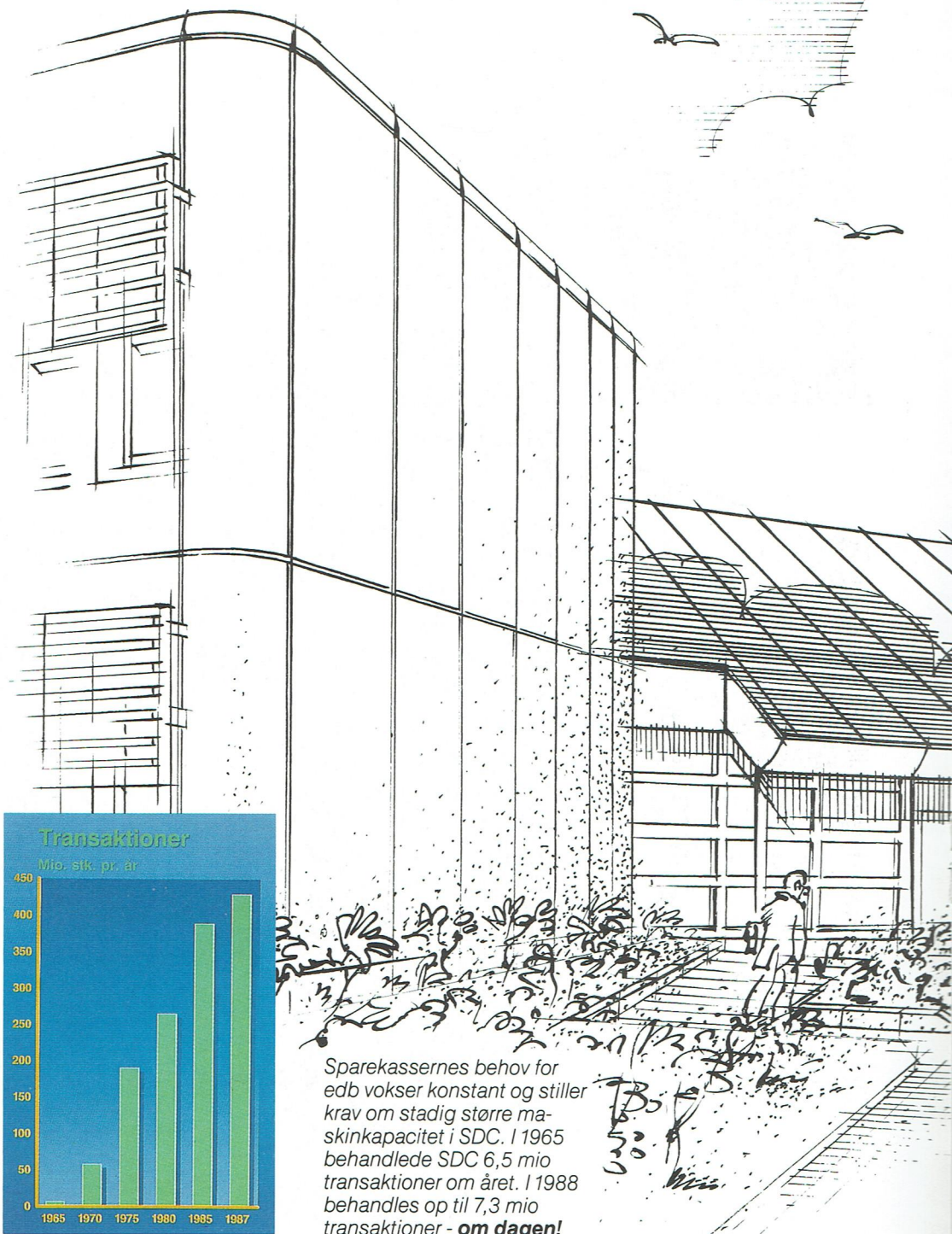
Også kontakten med omverdenen er vigtig. SDC er repræsenteret i en række organer inden for edb-sektoren. Her hentes inspiration til udvikling af nye arbejdsmetoder og produkter, ligesom tendenser og muligheder i den teknologiske udvikling følges nøje.

Kapacitet og sikkerhed i højsædet

Men SDC er ikke kun mennesker - det er også teknik. Siden 1963 er kapaciteten på de centrale anlæg øget kolossalt. SDC behandler i dag op til 7,3 mio transaktioner i døgnet, og driftssikkerheden i online er over 99 pct., selv under spidsbelastning med næsten 150 transaktioner i sekundet.

Lige så vigtig som driftssikkerheden er datasikkerheden

- sikkerheden for at ingen uvedkommende får adgang til sparekassernes data. Trafikken på datanettet overvåges nøje, og datalagrene i SDC er sikret mod næsten enhver tænkelig katastrofe. Bygningerne i Ballerup overvåges døgnet rundt, og dørene åbnes kun for personer med adgangskort.

10: Samarbejde og idéudveksling er vigtige elementer i SDC's udviklingsarbejde.

11 og 13: Rammerne for SDC's arbejde afstikkes i samarbejde med sparekasserne. Møde i bestyrelse (11) og koordinationsudvalg (13).

SDC's bestyrelse, marts 1988:

- Direktør Laurits Ringgård, Sparekassen SDS (formand).
- Direktør H. E. Balle, Bikuben.
- Direktør Jørgen Giversen, Sparekassen Nordjylland.

- Direktør Jørgen Hansen, Sparekassen Sønderjylland.

- Direktør Torben Krag Nielsen, Sparekassen Sydjylland.

- Direktør Mogens Mannering, Sparekassen Bornholm.

- Direktør Svend Erik Kracht, Middelfart Sparekasse.

- Direktør Poul Jensen, Sparekassen Thy.

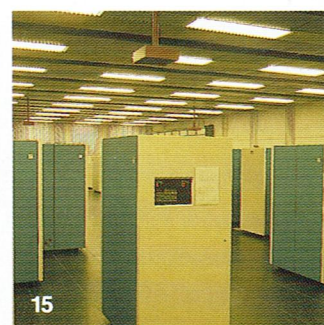
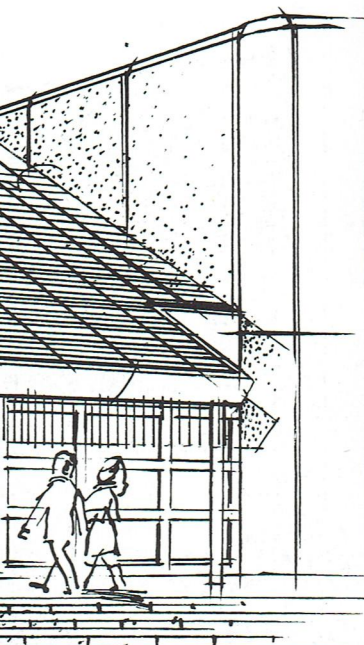
- Chefplanlægger Per Gydo, SDC.

- Gruppeleder Peter Bager, SDC.

12: Datatransmissionen mellem sparekasserne og SDC overvåges nøje, så evt. fejl hurtigt kan rettes.

14: SDC's bygninger er opdelt i en række sikkerheds-zoner. Et elektronisk låsesystem sikrer, at kun autoriseret personale får adgang.

15: Størstedelen af sparekassernes databehandling foregår på store centrale anlæg i SDC.

Protester var oppe i tiden. Kendingsmelodien - to-tre akkorder på guitar frem-båret med rå røst - hed *folkesang* eller protestsang. Det var Joan Baez og Pete Seeger

på amerikansk - eller Cæsar og Per Dich på dansk. Det var et forsvar for *de langhåredes* foretrukne mødested "det store stygge Storke-springvand," der udviklede sig til en landeplage, og John Mogensen blev om-trent folkeeje, når han "bare cyklede derudad" og tog faconen af anerkendte nationale symboler: "Dybbøl Mølle maler helt ad helvede til."

Der var bløde protester mod krigen i Vietnam - "make love, not war." Da P-pillen kom på markedet i '66, kunne man roligt lade handling følge på ord. Der var også en blød protest mod *kernefamilien* kaldet *kollektiver* og *storfamilier* i herskabshuse, der var forladt af tjenestefolk og her-skab.

Kollektiverne passede i det mindste sig selv og havde ingen planer om andre samfundsomvæltninger end deres egne. Det skulle brat ændre sig, da de psykologistuderende ved Københavns Universitet i marts '68 - to måneder før, det brændte på i Paris - indledte deres oprør mod *professorvældet* ved at *besætte* deres institut og for-lange *medbestemmelse*, og den medgørlige undervisningsminister Helge Larsen udviste *repressiv tolerance* ved at give dem, hvad de forlangte.

Men bølgen rullede videre. Det blev til Det nye Samfunds Frøstrup-lejr i Thy i sommeren 1970, voldsomme - ja voldelige demonstrationer mod "im-perialismen" under Verdens-bankens kongres i Bella-

centret samme efterår, til besættelse af Statens Filmskole på Christians-havn, hvor de dog blev smidt ud igen, og til *slum-stormernes befrielse* af den nedlagte Bådmandsgades kaserne og udråbelsen af "Fristaden Christiania."

Så skiltes strømmene, løb væk i flere kanaler og blev stående i søer eller si-vede ned i jorden. Nogle skiftede det socialistiske Utopia ud med et indisk Nirvana og gav sig hen i indadvendt meditation; andre *flippede ud* i en halv-hedensk Nykristendom. Værst var det dog, at *rød-strømperne* stjal ilden eller i hvert fald argumenterne fra dem, de *levede i parforhold* med, udråbte dem til kvin-deundertrykkende *mands-chauvinister*, medens de i *søstersolidaritetens* navn nægtede mænd adgang til deres *kvindelejr* på Femø i 1971.

Men de ældre proteste-rede også af hjertens lyst, selv om det var mindre far-verigt og knap så højrøstet. Det behøvede de heller ikke, for de var flertallet - *det tavse flertal*, som Richard Nixon sagde - og det tæller i et demokrati. Loven om fri abort - endnu et af trekantregeringens på-fund - gav sexuallivet en fortrydelsesparagraf? Svaret kom med dannelsen af *Kristeligt Folkeparti* - pæne menneskers reaktion på, at en borgerlig regering trådte på deres samvittighed. Og næsten samtidig dukkede en ellers ukendt advokat Mogens Glistrup op på TV-skærmen og fortalte, at man ikke behøvede at betale skat. Selv gjorde han det

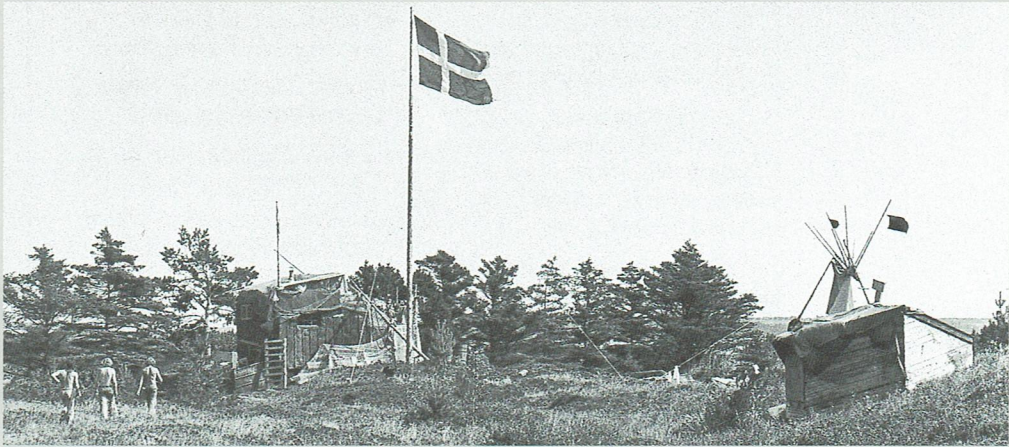

slet ikke, og hans klienter slap også nådigt takket være "afskrivninger" på såkaldte aktieselskaber. Det lignede en sort farce, førte til en marathon-retssag - elleve år - mod Glistrup - og til dannelsen af Fremskridtspartiet i 1972.

Som Rindal kom bag på Socialdemokratiet, skulle Glistrups *skattecirkus* og slagfærdighed undergrave politikere, der havde mistet kontakten med græs-rødderne.

Men Erhard Jakobsens plads i det politiske billede var ingen overraskelse. Han var socialdemokratisk borgmester i villakommunen - de ondsindede ville sige *sovebyen* - Gladsaxe, og folketingsmand. Hans ideal var Thorvald Stauning, målet at tøjre partiet og hindre afdrift til bagbord. Hans korstog gjaldt den lille mand og kone samt deres ejendomsret til velstandens og velfærdets gevinster. De skulle ikke forulempes - hverken af provokationer i radio og TV eller ublu boligudgifter. Det var et lovforslag om øget beskatning af parcelhuse, der i '73 drev ham ud af hans gamle parti i protest.

Og alt imens protesterne svirrede og anti-amerikanismen florerede, gik man på *burger-bar* og spiste *snacks* lyttede til *beatmusik* på *diskoteker* og lod sig ægge af *go-go-piger*, medens unge damer - ligeglade med, at rødstrømperne kaldte dem *sexobjekter* - trak i *hot-pants* og *mini* og blev *lårkorte*.

SDC's systemer er til for at blive brugt

Fleksible løsninger til fleksible brugere

SDC udvikler ikke systemer for systemernes skyld, men for brugernes. Derfor lægges der stor vægt på, at systemerne passer til sparekassernes behov - både når det drejer sig om sparekasser, der sætter sig om sparekasser, der sætter sig på nye produkter og nye markeder, og sparekasser, der ser deres styrke i traditionelle ydelser og det lokale publikum.

De fleste af SDC's systemer udvikles på fælles basis til brug for alle sparekasser. Det holder omkostningerne for den enkelte sparekasse nede. Fællessystemerne skal være så fleksible, at de kan imødekomme enhver sparekasses behov. Standardversionerne fra SDC kan bruges umiddelbart som de er, men sparekasserne kan også udforme deres egne versioner gennem redigering og tilpasning. Og slår det ikke til, skræddersyer SDC i samarbejde med en eller flere sparekasser et individuelt system. Det sikrer, at den enkelte sparekasse udnytter fordelene ved fælles udvikling og drift, samtidig med at den bevarer sit særpræg.

Introduktion i sparekasserne

Når systemerne skal indføres, står SDC klar med information, uddannelse og rådgivning. På kurser og temadage præsenteres de nye værktøjer og de muligheder og opgaver, de byder på, for sparekasserne. I vejledninger og håndbøger får sparekasserne et detaljeret indblik i de nye systemer.

Hver sparekasse har sine behov. Derfor planlægges uddannelse og introduktion i tæt samarbejde med den enkelte sparekasse.

Mere avancerede - og mere brugervenlige

Selv om systemerne bliver stadig mere avancerede, bliver de alligevel nemmere og nemmere at bruge. SDC har altid udnyttet de muligheder, den teknologiske udvikling har givet, til at forenkle systemerne og gøre dem mere brugervenlige. De fleste opgaver i sparekassen kan nu udføres på én og samme terminal - enten det drejer sig om kasseekspedition eller sagsbehandling. I et nyt generelt bogføringssystem er flere systemer samlet under ét, og talkoder er afløst af klar tekst. Det giver en mere ligetil betjening for både medarbejder og kunde.

Systemerne skal fungere

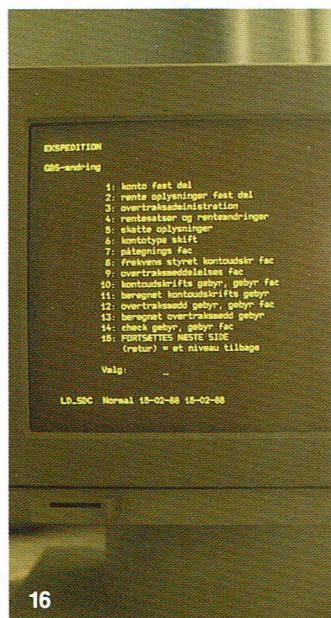
Et godt system er et pålideligt system - et system, der er gennemarbejdet og fejlfrit. Derfor afprøves alle nye systemer grundigt, inden de sendes ud til sparekasserne. SDC er ved at opbygge sin egen testsparekasse, baseret på samme systemer og samme udstyr som virkelighedens sparekasse. Her skal afprøvningsforetagende under realistiske forhold. Den grundige

afprøvning giver ikke alene sparekasserne et bedre værktøj her og nu. Den sikrer også, at systemerne lever længere og bliver billigere i brug.

Selv den bedste kontrol kan ikke fange alle fejl, og selv det mest brugervenlige system kan give anledning til spørgsmål. I SDC's driftsrådgivning sidder medarbejdere klar til at løse akutte problemer, så sparekasserne hurtigt kan komme videre.

17

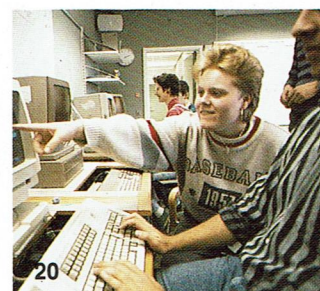
16

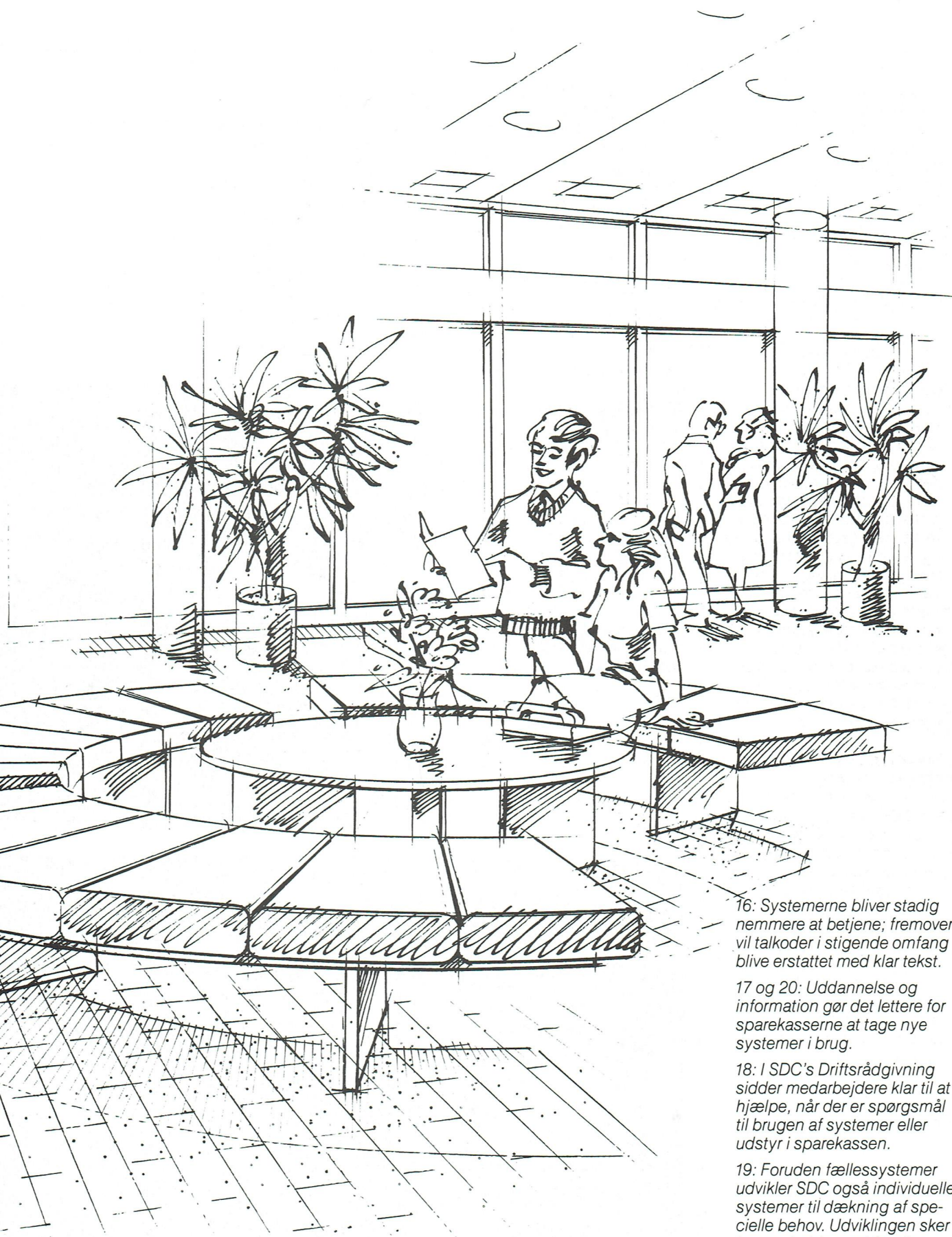
18

19

20

16: Systemerne bliver stadig nemmere at betjene; fremover vil talkoder i stigende omfang blive erstattet med klar tekst.

17 og 20: Uddannelse og information gør det lettere for sparekasserne at tage nye systemer i brug.

18: I SDC's Driftsrådgivning sidder medarbejdere klar til at hjælpe, når der er spørgsmål til brugen af systemer eller udstyr i sparekassen.

19: Foruden fællessystemer udvikler SDC også individuelle systemer til dækning af specielle behov. Udviklingen sker i samarbejde med én eller flere sparekasser.

Husmanden var blevet industriarbejder, flipproletaren var flyttet på landet, og det krævede en ændret *struktur*. Ved kommunalreformen 1970 forsvandt alle små sognekommuner for at gå op i *storkommuner* - nogle blev ædt af de glubske byer, og Aalborg fik endelig has på rivalen Nørre Sundby. Til gengæld kunne sognerådsformænd kalde sig borgmestre, og det pyntede lidt på det.

Danskerne havde også andre ritualer i de år kendetegnet ved navnene Leif Panduro og Erik Balling. Panduro holdt folk hjemme med sine TV-spil om moderne danskere i parcellhuse - kultiverede mennesker med sans for madlavning og årgangsvine, men med uorden i privatlivet og lurende neuroser under den blanke syntetiske lak. *Et godt liv* med Louis Miehe Renard i 1970 - *Hjemme hos William* i '71. Men selvplagerisk fryd så man sig selv i hans trolde-spejl og elskede ham for det. Erik Balling trak folk væk fra TV med *Olsen-Banden* - siden 1968 havde Egon Olsen en plan, timet og tilrettelagt, om året. Og 1970 trak Balling dem tilbage til TV igen - og til Huset på Christianshavn. For de var allerede ved at blive lumsk trætte af sovebyerne derude og længtes efter trivsel i det nære samfund. Førhen havde man kaldt det slum; nu hed det miljø!

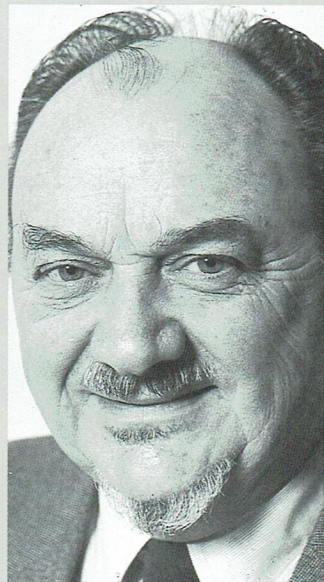
Udlandsgælden nærmede sig de tyve milliarder - mere end 4.000 kr. pr. indbygger spædbørn iberegnet; men de gentagne

tramp på skatte- og afgiftspedalen havde slidt belægningen af de økonomiske bremses, og motoren var rødglødende.

Men Jens Otto Krag havde som Egon Olsen en plan - timet og tilrettelagt: ind i EF med de vide rammer for et dansk erhvervsliv, der knagede under omkostningerne ved dansk forbrug. Men jo nærmere vi kom EF, des mere voksede betænelighederne. Hvad var egentlig de politiske konsekvenser af de Romtraktater, eller som Palle Lauring sagde: "Hvis vi sælger fædrelandet for osteprisens skyld, så skulle vi til gengæld ha' lov til at bestemme osteprisen. Men får vi det?"

Blev 1972 det skelsættende år? Danmark skiftede statsminister, men først regent, for Frederik den 9. døde i januar, og Margrethe den 2. besteg tronen.

I München var der olympiske lege, og verden blev brutalt mindet om, at sport og politik har forfærdelig meget med hinanden at gøre, da elleve israelske idrætsfolk blev myrdet af arabiske terrorister. Det var næsten et kun alt for ram-mende à propos, at Det kongelige Teaters største succes hed Dødens Triumf - Flemming Flindts makabre moralitet om en verden, der kvæler sig selv i forurening.

Ude i Nordsøen pumpe DUC's Dan-felt de første liter danskproduceret olie op fra undersøiske lejer; men perspektivet skulle først for alvor gå op for os et årstid senere, da de arabiske stater i raseri over europæisk sympati for Israel skruede ned for oliehanerne - en aktion, som *OPEC*, de olieproducerende staters organisation, fulgte op med drastisk forhøjede oliepriser. Chokket ramte omtrent som den tyske besættelse i 1940. Aldrig var Anker Jørgensen mere folkekær, end da han - under truslen om totalt olie-boycot - talte araberne midt imod; de skulle i hvert fald ikke tvinge os til at slå hånden af Israel, sagde han. Nationen bar nødvendige restriktioner med sammenhold, og oprejst pande. De bilfri søndage var så bilfri, at forsvarsminister Kjeld Olesen meldte sig selv til politiet, fordi han af forglemmelse startede vognen, og regentparret tog turen fra hovedbanegården og hjem i karet.

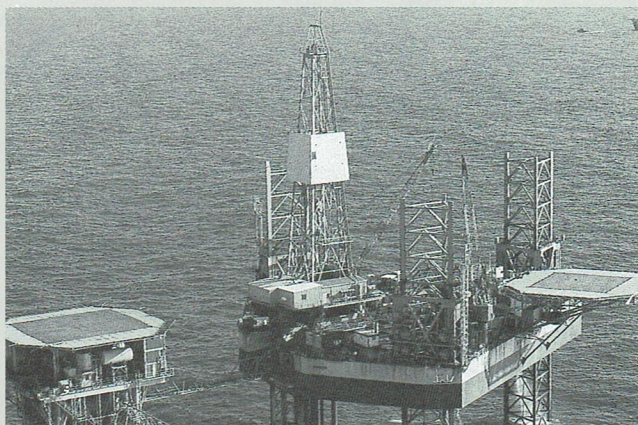
Oven i *energikrisen* kom chok-valget til folketinget i december 1973, hvor Glistrups Fremskridtsparti debuterede med 28 mandater og partistifter Erhard Jakobsen med sine centrumdemokrater - 14 mandater. Man talte om *jordskredsvalget* - klart en følge af, at vælgermassernes ønsker og krav ikke var opfanget på de "gamle" politikeres radarskærme. Fuldstændig groggy trak Socialdemokratiet sig ud med et tab på 24 mandater, mens sejrherren Glistrup hoverende kaldte sit Fremskridtsparti for "Danmarks næststørste arbejderparti".

Nationalbankens kvartalsvise rapport om underskuddet på betalingsbalancen lignede en serie Hitchcock-gys i fjernsynet - tunge, ildevarslenende trin nærmede sig, nærmede sig... Knud Heinesen, der som socialdemokratisk finansminister baksede med sagen op til '79, bad en stille bøn om bare to års arbejdsro - så skulle han nok! Men tinget gav ingen regering ro, og Heinesen, der nu kunne øjne "afgrunden", forlod Slotsholmen til fordel for en direktørstol i Kastrup lufthavn.

Folketingsvalg blev en dårlig vane. Der var stor fremgang for Hartlings Venstre i '75, men tilbagegang for støttepartierne, så det blev Anker Jørgensen igen trods mindre fremgang for liste A. Man tog en tur til i '77, hvor Venstre blev halveret og Anker Jørgensen forlænget; men det var stadig et problem med det flertal, og i den tidlige sommer '78 stak Jørgensen og den nye venstreleder Henning Christoffersen hoderne sammen på landstedet Marienborg og lavede deres koalition, samlingsregeringen SV med absolut flertal. Det eksperiment holdt heller ikke, så et år efter gik vi påny til valgurnerne.

Folketinget begyndte efterhånden at "ligne sig selv." Fremskridtsparti og Centrumdemokrater - disse *engangspartier*, som samtidshistorikeren Tage Kaarsted kaldte dem - blev høvlet ned. Der var atter en lille fremgang til liste A, en større til SF og en endnu større til de konservative,

der havde fået en sporty, energisk ung leder, som dyrkede sin *kondi* - den var vi meget bevidste om siden begyndelsen af 1970'erne.

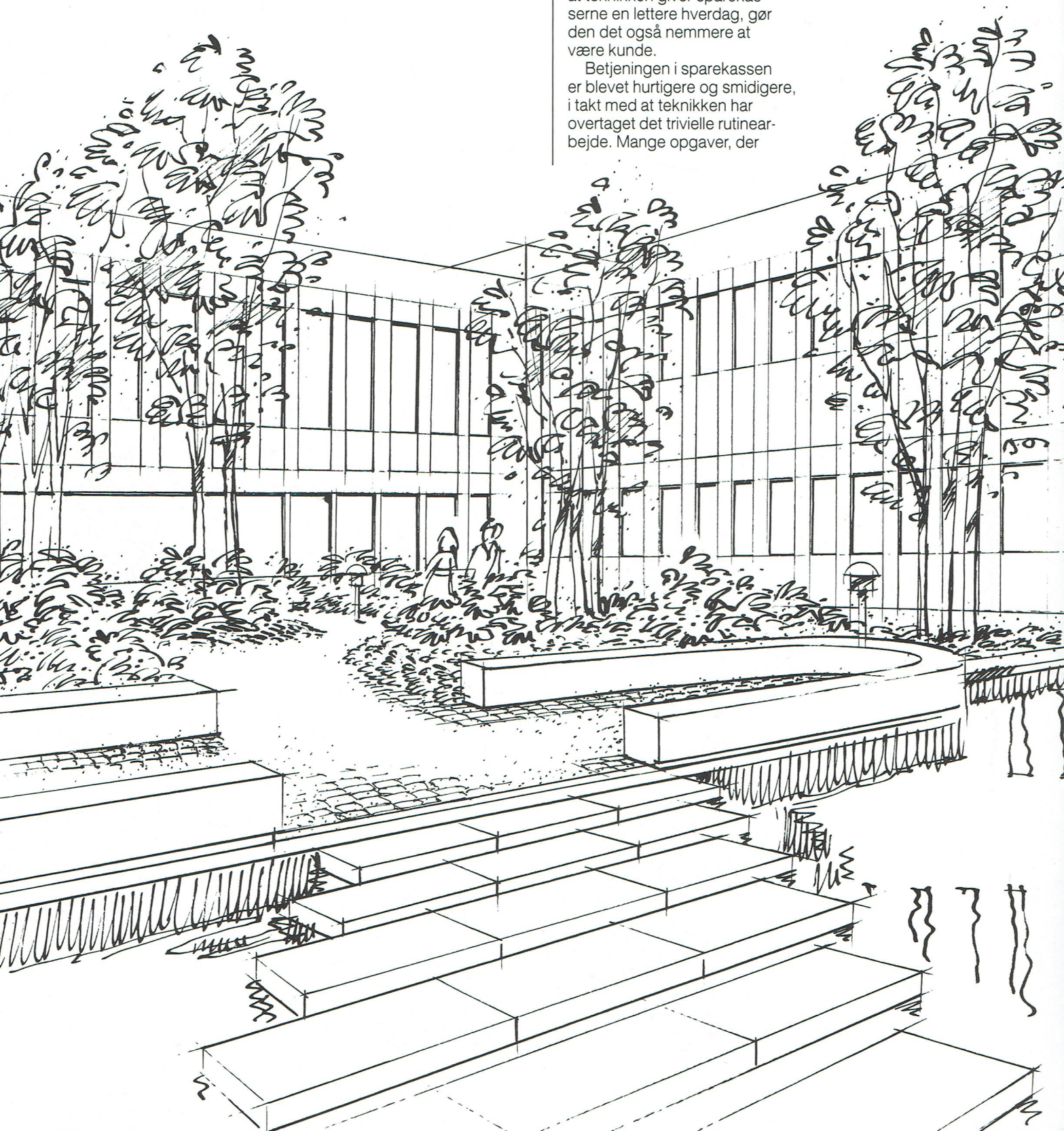

SDC siger ikke sparekassernes kunder noget - og dog

SDC har gjort det nemmere at være kunde

Kun de færreste af sparekassernes kunder kender noget til SDC. Alligevel mærker de resultaterne af datacentrets arbejde. For samtidig med at teknikken giver sparekasserne en lettere hverdag, gør den det også nemmere at være kunde.

Betjeningen i sparekassen er blevet hurtigere og smidigere, i takt med at teknikken har overtaget det trivielle rutinearbejde. Mange opgaver, der

før var tidskrævende, løses nu på stedet. For nutidens kunde er det en selvfølge, at bogen ajourføres under en ekspedition i kassen, og at konti kan oprettes, ændres eller opgøres uden ventetid. Og regningerne betales naturligvis, uden at kunden overhovedet sætter sine ben i sparekassen.

Til gengæld er der blevet bedre tid til kundepleje og rådgivning. Og systemerne er fulgt med. Skatteberegning og investeringsrådgivning er nogle af de nye serviceydelser, som i dag kan tilbydes kunderne ved hjælp af edb.

Selvbetjening - fremtidens udfordring

Med selvbetjeningen er kontakten mellem SDC og sparekassernes kunder blevet endnu tættere. De første systemer blev lanceret i begyndelsen af 80'erne, og i dag er selvbetjeningen mere populær end nogensinde. Pengeautomaten håndterer stadig flere udbetalinger, og telefon-systemet, hvor kunden kan ringe til sin konto, har over 100.000 abonnenter.

Pc'en vil revolutionere selvbetjeningen. Med pc'en har kunden fået sin egen terminal og kan selv udføre en række af de opgaver, som tidligere krævede et besøg i sparekassen. De første pc-systemer er allerede taget i brug. Fra kontoret eller hjemmet kan kunden løbende følge bevægelser og status på sine konti og foretage overførsler til andre konti, fx betaling af regninger eller udbetaling af løn. Det sparer tid og kræfter både hos kunden og i sparekassen.

Selvbetjening er en udfordring for kunden, for sparekassen - og for SDC. Kunden er i direkte forbindelse med SDC, men han oplever det, som om han er i kontakt med sparekassen. Derfor skal systemer til selvbetjening være lige så hurtige, driftssikre og brugervenlige, som systemer til sparekasserne.

21: Edb har givet tid og mulighed for øget rådgivning af kunderne, fx om investering i værdipapirer.

22, 23 og 24: Selvbetjening sparer tid og kræfter både for kunden og sparekassen. Mange sparekasser har installeret pengeautomater, og enkelte har taget skridtet fuldt ud og indrettet rene 'gør det selv-afdelinger'. Selvbetjening kan også foretages via en pc i hjemmet eller i virksomheden. Et stigende antal privat- og erhvervskunder benytter denne mulighed.

SDC - et knudepunkt for kommunikation

Overførsler mellem pengeinstitutter

I de sidste 15-20 år har dataudvekslingen i den finansielle sektor fået et stadig større omfang.

Oprindeligt blev clearing og overførsler foretaget ved fysisk udveksling. Med etableringen af lønkonti i 1960'erne påbegyndtes virksomhedernes lønoverførsler til sparekasserne.

Lønkontiene dannede baggrund for oprettelsen af betalingsservice og var medvirkende til en kraftig vækst i checkmængderne. Dette medførte, at den fysiske udveksling af checks efterhånden blev stærkt belastende og førte i sidste ende til etableringen af den dokumentløse check-clearing.

Det offentlige overførsler af bl.a. pensioner og uddannelsesstøtte samt på det seneste indførelsen af Dankort og pengeautomater har bidraget til en hastig vækst i udvekslingen af kredit- og debettransaktioner.

SDC udveksler daglig store mængder data mellem sparekasserne og andre pengeinstitutter samt Postgiro.

Informationssamfundet står for døren

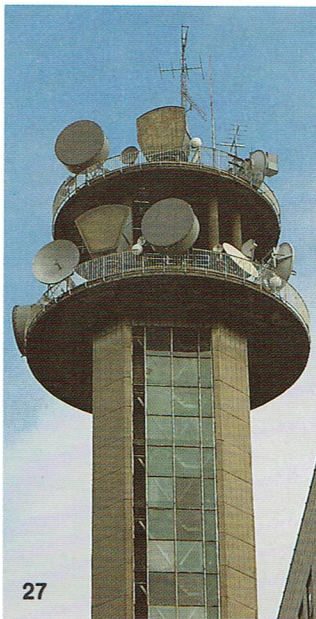
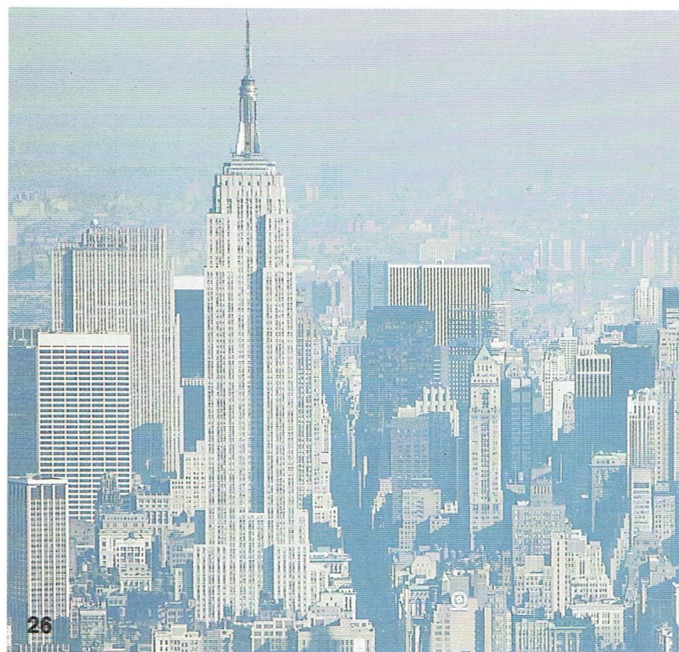
Omverdenens krav til oplysninger fra sparekasserne og sparekassernes egne behov for informationer vokser konstant.

Til det offentlige indberettes skatteoplysninger, regnskabsdata samt statistiske oplysninger; med VP udveksles der transaktioner om værdipapirer, og med PBS trækoplysninger til brug for terminsbetalinger.

Fra sparekasserne er der via SDC knyttet forbindelse til en række databaser, som kan udgøre et værdifuldt grundlag bl.a. ved planlægning og markedsføring. Ud over databaser i Danmark vil sparekasserne inden længe også få adgang til data hos informationsleverandører i udlandet.

Derfor arbejder SDC i retning af en standardisering i datakommunikationen. Systemerne i SDC og sparekasserne skal tale samme sprog som systemerne i omverde-

nen, så sparekasserne ikke mærker forskel på, om de er i kontakt med Bonn, Bern eller Ballerup.

25, 26 og 27: Behovet for udveksling af informationer vokser konstant. Via SDC afleverer sparekasserne en række oplysninger bl.a. til det offentlige, og modtager data fra andre datacentre og databaser i ind- og udland.

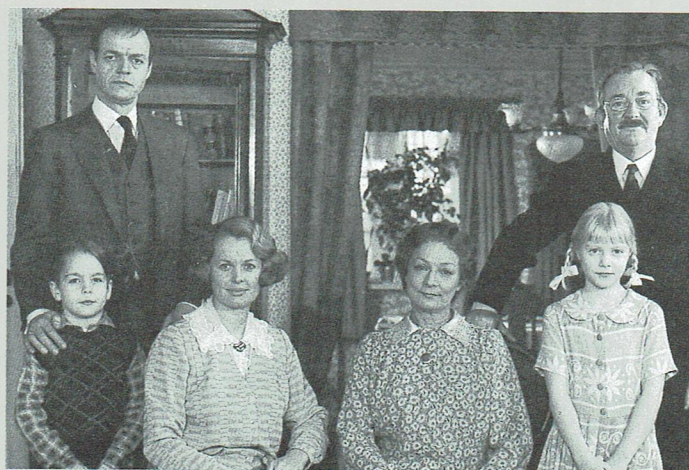

I 1977 hørte man om *kaffeklubben*, hvor socialdemokratiets yngre folketingsmedlemmer drøftede vælgerne kulturelle behov, for man måtte finde billigere, helst gratis fremtidsmål, når *lønkagen* ikke voksede af sig selv, og når ØD - økonomisk demokrati, den evigt tilbagevendende Flyvende Hollænder i alle oplæg til lønforhandlinger, altid forsvandt bag horisonten igen. Og da kaffesøster nr. ét undervisningsminister Ritt Bjerregaard ikke alene havde præsteret at tilbageholde Storebæltsfærgen for at nå rettidigt hjem til Fyn, men også af en sensationslysten formiddagspresse blev beskyldt for at fjere sig på luksushoteller i Paris for skatteyderne regning, var hun færdig som minister. I et kriseramte land blev Jante-loven ophøjet til grundlov.

Det var åbenbart også en af de få love, der ikke kunne omgås, for krisen avlede dyb mistænksomhed over for erhvervslivet - ikke mindst, da den 36-årige forhenværende gartner og crysantemumproducent Jan Bonde-Nielsen i 1974 med et minimum af likvid kapital købte aktiemajoriteten i B&W.

Medens B&W-matadorens veje forekom uransagelige, blev hele nationen i 1978 bekendt med Mads Skjern, hvis vej til ros, magt og ridderkors blev kortlagt lørdag efter lørdag. Man var ikke mange episoder henne i Lise Nørgaards TV-saga fra 30'erne, før vi alle mente at have familie i Korsbæk - det være sig bankdirektører, svinehand-

lere eller ugifte tanter. Korsbæk blev det nærmeste, vi kom drømmen om det nære samfund.

En krisetid lunede sig ved gensynet med en krisetid. Varmen skulle man have under alle omstændigheder, og da det lammede byggeri kom i gang igen, var parcelhusenes glasfacader skrumpet ind til små vindueshuller. Husene var *energi-venlige*, biler skulle være *miljøvenlige*, og selv blev vi energi- og *miljø-bevidste*. Danmark fik en ny eksportindustri, da den gamle vindmølle atter kom til ære og værdighed i moderniseret og elektrificeret udgave; *Krisen kradsede*, og et nyt ti-år blev på forhånd døbt *fattig-firserne*.

En træt Anker Jørgensen smed magten fra sig i efteråret '82 - uden at udskrive valg. Og en borgerlig *firkloverregering* samlede den op. Dens parlamentariske grundlag var ikke bedre end forgængerens, og alle minister møder sluttede med den galgenhumoristiske bemærkning: "Hvis regeringen ellers sidder på mandag." Men Poul Schlüter, der havde genrejst det konservative parti efter en lederkrise, og fejlet vælgere op efter det smuldrende Fremskridtsparti, smilede fra øre til øre; der var ikke en ridse i hans optimisme. Og de radikale - førhen Socialdemokratiets våbenfælle - fandt, at der var mere spræl og bevægelighed til højre i salen end til venstre, og det var de med på.

Firkloveret viste sig langt mere slidstærkt, end nogen troede muligt i 1982. Det

overlevede og styrkede sin stilling ved et valg året efter, sad næste valgperiode ud - det havde man ikke oplevet i mange år, og overlevede, om end svækket det næste valg i '87. Den sidder der såmænd nok også på mandag, for ét er i hvert fald lykkedes for Schlüter: han har indført den statskik, at en regering, når det kniber, administrerer oppositionens politik. Så hvorfor skulle oppositionen ønske regeringsmagten? De risikerer bare det samme. Derfor blev der heller aldrig den helt store forskel på Jørgensens Danmark og Schlüters; men stilen blev strammere.

En ny generation af ungdomsoprørere førte sig frem som *bz'ere* - dvs. fortsatte traditionen fra slumstørmerne; men nogen ideologi var det ikke. Vietnam-begejstringen døde, da det sejrende Hanoi-styre afslørede sit imperialistiske sindelag i Cambodia, og USSR var i hvert fald *yt* under krigen i Afghanistan. Så var der El Salvador og Nicaragua tilbage, og som det sidste håb for verdensrevolutionen: Albanien. Fristaden Christinia bønfalet *systemet* om hjælp, inden de gik til i kriminalitet. VS visnede, medens SFs Gert Petersen, der hellere så resultater end revolutioner, samlede venstre-fløjen - kun for i 1987 at komme på kollisionskurs med Fælles Kurs, sømandsbossens saltvandsduftende nye parti. Og Socialdemokratiet kunne ikke bruge SF så længe, partiets program var at spendere nationalproduktet to gange om året, sagde Mogens Lykketoft.

Hvad indad tabtes skulle

udad vindes. Selv de aristokratiske, laurbærkronede riddere af dansk design - Holmegaard, Den kongelige Porcellænsfabrik samt Bing og Grøndal - sukkede under svigtende eksport af klukflasker og juleplatter, så de stærke fusionerede bryggerier fusionerede kunstindustrien til *Royal Danish*, som man allerede havde fusioneret sporten til *Team Danmark* - ikke uden succes. Vi sparkede os næsten frem til et Europamesterskab i Frankrig i '85 og var inden for synsvidde af verdensmesterskabet i Mexico i '86, medens nye nationalsange fortrængte såvel de officielle som "sejle op ad åen." For det var Danmark - olé, olé, olé og we are red, we are white, sang vi på dansk-spansk-engelsk og gik amok i forventning og selvglæde. Den mest populære tysker i Danmark siden Martin Luther hed Sepp Piontek.

Eftertanker og fremtidsvisioner

Siden de første sparekassekonti blev oprettet, har både sparekasserne og samfundet gennemgået en rivende udvikling.

I dag håndterer SDC knap 8 mio. konti, og omfanget af serviceydelser i sparekasserne er vokset tilsvarende.

Det havde ikke kunnet lade sig gøre uden edb. Automatiseringen gennem 60'erne og 70'erne gav sparekasserne mulighed for at ekspandere og imødekomme de voksende behov hos kunderne på et fornuftigt økonomisk grundlag. Samtidig gav det overskud til at inddrage nye arbejdsområder og udvikle nye produkter og services. 80'ernes edb-løsninger har udvidet grænserne for sparekassevirksomhed og har banet nye veje i konkurrencen om kunderne.

SDC vil også være at finde bag fremtidens sparekasse. Fordelene ved et fælles datacenter har ændret sig - men de er ikke blevet mindre.

I 1963 gjaldt det anskaffelsen af kostbare edb-anlæg. I dag ligger fordelene først og fremmest i udviklingen af store komplekse systemer og ny avanceret teknik samt i databehandling af massive transaktionsmængder på store centrale anlæg.

Men SDC er andet og mere end stordriftsfordele. Sparekassernes Datacenter på vej ind i 90'erne er også et center for rådgivning og formidling; know-how og ekspertise vil i fremtiden blive en vigtig ydelse fra SDC.

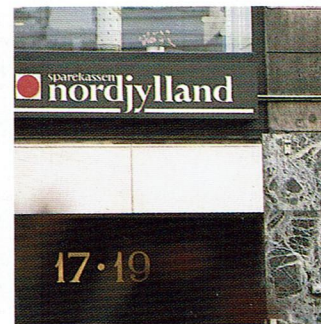
Sparekassestrukturen har i de sidste 25 år ændret sig i retning af større enheder. Samtidig har den teknologiske udvikling medført, at prisen på edb-udstyr er faldet betragteligt. Hermed er der åbnet mulighed for, at de større sparekasser selv kan anskaffe edb-anlæg og selv udvikle systemer som supplement til SDC's.

Men udviklingen rummer også en risiko. Anskaffelser og udvikling i SDC og sparekasserne skal nøje koordineres for at sikre en effektiv arbejdsdeling. Et middel hertil er den fælles strategiske planlæg-

ning af udviklingen på edb-området.

Netop i jubilæumsåret sættes der for alvor gang i sparekassernes hidtil største fællesprojekt i SDC-regi; et arbejde, der vil resultere i afløseren for det nuværende ekspeditions-system TP2. Det nye system, som har fået navnet NEXT, planlægges indført fra første halvdel af 90'erne. Sparekassernes forventninger til fremtidens forretningsformer bliver afgørende for det nye system, der samtidig skal være brugerorienteret - både i forhold til sparekassernes medarbejdere og til selvbetjenings-kunderne.

Denne, og andre store opgaver i fremtiden, stiller store krav til sparekasserne og deres datacenter. Krav om fleksibilitet, kreativitet og tæt samarbejde, så SDC kan være med til at forbedre sparekassernes økonomi og konkurrenceevne - også i de næste 25 år.

**sparekassernes
datacenter**

**Borupvang 1
DK-2750 Ballerup
Telefon 02 65 71 11
Telex 35373 sdc dk
Telefax 02 97 25 30**